

Végezetül hadd mondjam el: szilárdan meg vagyok győződve arról, hogy a könyvtárak előtt, ha készek sokoldalú szerepüket elvállalni és korunk kihívásaival szembenézni, a nehézségeket leküzdeni, még nagy jövő áll, mivel „a

könyvtár” – amint azt Goethe már kétszáz évvel ezelőtt megfogalmazta – „olyan óriási tőke, amely minden feltűnés nélkül felmérhetetlen nagyságú kamatot hoz”.

Dr. Hans Peter Geh

Gyermek- és ifjúsági könyvtári ellátás egy közepes nagyságú magyar városban

A gyermekek és a fiatalok könyvtári ellátása – mint a világon mindenütt – a nagy hírű iskolák, kollégiumok könyvtáraiban kezdődött. Tapasztalataik nyomán fogalmazódott meg, hogy színvonalas oktatás nem lehet meg könyvtár nélkül – innen a törekvés, hogy minden iskolában legyen iskolai könyvtár. A 20. században, annak is inkább a második felében jöttek létre a közművelődési gyermekkönyvtárak, mint az ellátás másik pillérei. Ez a kétszatos ellátás párhuzamosan, de nem arányosan fejlődött. Magyarországon a hatvanas évek vége, a hetvenes évek eleje a közművelődési gyermekkönyvtárak kialakulásának és felfutásának ideje, a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján – összhangban az új pedagógiai törekvésekkel – az iskolai könyvtárakra jutott nagyobb figyelem és erőfeszítés fejlesztésükre. Helyenként közös formációk is létrejöttek, a sokat vitatott ÁMK-k és a még kevésbé sikeres kettős funkciójú könyvtárak. Veszprém megyében mindegyik ellátási formációra van példa, de azt tapasztaltuk, hogy önmagában egyik modell sem jobb vagy rosszabb a másikonál. A használókat, a gyerekeket a hálózatonál, a rendszernél jobban érdekli, hogy a könyvtár közel legyen, megfelelő legyen a nyitva tartása, gazdag a kínálata, és vonzó körülmények között, kielégítő ellátást, segítséget kapjon a könyvtárostól. A könyvtárak fejlődését, fejlesztését elsősorban az oktatási rendszer igényei befolyásolják. Az 1978-as tanterv, mely megfogalmazta, „törvénybe iktatta” a könyv-, könyvtárhasználati ismeretek oktatását, vagy a Zsolnai-módszer könyves igényei, önálló ismeretszerzésre nevelő módszerei szükségszerűen erőteljesebben hatottak a könyvtárak fejlődésére, kikövetelték a megfelelő könyveket (akár az iskolai, akár a gyermekkönyvtárból), igényelték a raktári rendet, a katalógusok megélését, sőt használatát is. Ha tehát a könyvtár

nem szorgalmi, hanem elkerülhetetlen alapfeladat, a tanítási-tanulási program követelménye, akkor várhatunk tömeges könyvtárhasználatot. Őszintén be kell vallanunk, hogy az alapjában jó tanterv és az iskolai könyvtárak fejlődése ellenére sem kerültek be a köztudatba a könyv- és könyvtárhasználati ismeretek tantervi követelményei, nem látják a könyvtári ismeretek fontosságát, eszköz mivoltát, nem kerültek bele a könyv- és könyvtárhasználati kapcsolatos kifejezések a szókinszbe. Sőt e téren én még visszalépést is tapasztalok a 70-es évek végi állapotokhoz képest, amikor nagyobb volt a fölbuzdulás, vállalkozási kedv a pedagógusokban is. Ma nagyon sok helyen nyúgnak, tehernek, mellőzhetőnek tartják a könyvtárakat és gyakran hiábavalónak látszik néhány jó szándékú könyvtáros, szaktanácsadó erőfeszítése, iparkodása. Pedig egyre nyilvánvalóbb, egyértelműbb, hogy a családi példa, minta után, mellett az iskola adhatja a legtöbb motivációt a gyerekek és fiatalok olvasásához, könyvtárhasználatához és az ehhez szükséges jártasságok, készségek kialakítása is az iskola feladata elsősorban.

A továbbiakban *Pápa* város gyermek és ifjúsági ellátásának felrajzolásával folytatom és igazolom a fenti állításokat. A TEKE tanulmányozása alapján úgy tűnik, hogy Magyarországon a huszonöt-ötvenezer lakosú városok jelentik a „középnagyságot”. (Természetesen ez nehezen hasonlítható össze például a finn Jyväskylävel, amely hatvan ezer lakosú!) *Pápa* harmincnyézezer lakosú dunántúli város a Bakony hegység és a Kisalföld találkozásánál, megyénk második legnagyobb városa. Földrajzi fekvése és természeti adottságai korán várossá tették. Országos hírért azonban iskolaváros voltának köszönhetette és annak, hogy a dunántúli református egyház szellemi központja volt. 1531-ben alapították a Református

Kollégiumot, amely 1585-től már főiskolaként működött. 1577-ben Pápán nyomtatta ki *Huszár Dávid* vándornyomdász-prédikátor magyarul a *Heidelbergi kátét*. A református kollégium keretében Teológiai Akadémia, Jogi Akadémia és tanítóképző is működött, majd nyolcosztályos gimnázium és négyéves teológiai képzés folyt. 1841-ben alakult meg a főiskola híres *Képzőtársasága*. A kollégium könyvtára egyidős az intézménnyel, jelentőségéről számos nagy hírű egykori diák írásban is megemlékezik, sőt hajdan külföldi útjukról hoztak ajándékba könyveket és saját írásaikat is a könyvtárnak adományozták. A Kollégium könyvtárának jelentősége napjainkig meghatározó a fiatalok könyvtári ellátásában Pápán. A református iskolák mellett Pápán előbb a pálosok, majd a bencések is alapítottak gimnáziumot. 1864-től kerültek a városba az irgalmasnővérek, akik az elemi oktatáson kívül polgári leányiskolát és tanítóképzőt nyitottak. Működött a városban még állami tanítóképző, 1884-től ipariskola. A 20. század első felére igen megnövekedett a diákok száma, természetesen nem csak helyből, hanem a város, sőt a Dunántúl vonzáskörzetéből jöttek. Az iskolák évkönyvei, a tanulók visszaemlékezései arról tanúskodnak, hogy valamennyi iskola gazdag könyvtárral rendelkezett, melyek jelentős hatást gyakoroltak használóikra.

Iskolai könyvtárhálózat – mint a többi...

Ez a pezsgő diákélet 1948–1959 között megszűnt: megszűnt a református tanítóképző, a polgári leányiskola (a „nátus”), államosították a református kollégiumot és a kereskedelmi középiskolát, majd bezárult az állami tanítóképző kapuja is. Pápa veszített iskolavárosi mivoltából. *Az oktatás elszakadt a hagyományoktól és a valóságos igényektől* és kialakult egy olyan iskolahálózat, amely hasonlított minden más közepes városéhoz. Pápán ma tíz óvoda, hét általános iskola, négy középfokú tanintézet és egy ipari szakmunkásképző intézet működik. Könyvtári ellátásuk a lehető leghagyományosabb: nincs kettős funkciójú könyvtár, nincs ÁMK, a 4421 általános iskolás gyereket az iskolai könyvtárak és egy B típusú gyermekkönyvtár látja el. *Az általános iskolák többsége igen zsúfolt, nemcsak a régi belvárosi iskolák, hanem az újak is tanteremgondokkal küszködnek. Mindössze négyben van önálló*

könyvtárhelyiség, de közülük a legnagyobb is csak 37 négyzetméter alapterületű. (Vö. az 1971-es irányelvek 50, vagy a nemzetközi normákban igényként megfogalmazott 150–570 négyzetméterrel!) A többi helyen tanteremben, szaktanteremben, alsós osztályokban, szétdarabolva, zárt szekrényekben található a könyvek, kétes raktári rendben. Pedig könyv lenne elegendő. Az utóbbi években ezen a téren volt a legláthatóbb a gyarapodás. 10–11 kötet jut a városban egy tanulóra, s a könyvgyűjtemények 5–12 ezer kötetből állnak. Sajnos egyetlen iskolában sem sikerült a nem hagyományos dokumentumokat a könyvtárban elhelyezni, azok továbbra is szaktantermekben, szakleltárakban jelennek meg. Évi 200–500 kötet könyvet tudnak az iskolai könyvtárak beszerezni, melyre 15 és 57 ezer forint közötti összeget fordítanak. Folyamatos, körültekintő gyarapítás esetén szerintem ez fedezni képes a szükségleteket. A könyvtárak többsége a Könyvértékesítőtől vásárol ugyan, de nem folyamatosan, nem elég körültekintően, ezért nem igazán gyűjteményi jellegűek. Mindenütt megtalálható nagy példányszámú a régi ajánlott és kötelező irodalom, hiányok vannak azonban az újakból. (Ez kiadási okokra is visszavezethető.) Törekedtek arra, hogy a szaktárgyakhoz közvetlenül felhasználható segédkönyvekből munkáltató példányszámot szerezzenek be. Mindenütt tapintható a kézikönyvtár magja, de sok a hiány és a hiányos sorozat. Néhány iskola örökölt régi könyveket a jogelődőtől, ezeket a gyerekek szívesen olvasgatják, de a foglalkozások során nemigen hasznosítják sem a pedagógusok, sem a könyvtárosok. Három könyvtárban mintaszerű a raktári rend, a többiben csupán az elemeit tapinthatjuk. Három könyvtáros kezdett hozzá a katalógus építéséhez, de egyik könyvtárban sem teljes még az állomány feltárása. Meghökkenítő, hogy mindössze két iskolában járatnak gyermekfolyóiratokat, míg a nevelőknek szánt periodikák többségét az áremelkedések ellenére is megveszik. (Itt szeretném megjegyezni, hogy a hasonló nagyságrendű Ajkán a városi könyvtár központilag látja el az általános iskolai könyvtárakat feldolgozott könyvekkel és katalóguscédulákkal, színcsikozott, jelkezelt az állomány, selejtezték a régi és fölös könyveket, figyelmesebben gyarapítják a kézikönyvtárat, gondoskodnak a hiányok pótlásáról, ezzel a módszerrel hasonló összegből használhatóbb, rendeztebb állományi háttérrel képesek teremteni az oktatásnak!)

A hivatalos statisztika szerint a Pápán tanuló 71 %-a olvas az iskolai könyvtárból, átlag 3-8 kötet könyvet. Ez bizony kevés, különösen ha figyelembe vesszük, hogy két iskolában Zsolnai-módszerrel tanítanak. Három iskolában tartanak órákat, csoportos foglalkozásokat az iskolai könyvtárban (van, ahol hármat, egy iskolában harmincötöt az elmúlt tanévben). Ezek többsége kézikönyv-, lexikon- és katalógushasználat, általában valamely szakóra összefoglalásához vagy előkészítéséhez. Az egyéni feladatok többsége néhány igényes tanárnak, tanítónak köszönhető. Ezeket a tanulókat vagy helyben, vagy a városi könyvtárban oldják meg, melyet 24 %-uk látogat. A tanárok elégségesnek és jónak ítélik meg kapcsolatukat a városi könyvtárral – ez azonban valójában tanévenként néhány osztály csoportos látogatását jelenti, tehát a tanulók nagy többsége mindkét könyvtártól távol marad. A hét iskolai könyvtáros közül három főfoglalkozású, közülük kettő azonban magas óraszámban tanít is. Nem véletlen, hogy az a könyvtár a legrendezettebb, leglátogatottabb, amelyben egész nap a könyvtárral, illetve a gyerekekkel foglalkozik a könyvtáros. Valamennyiük könyvtárosi szakképzettséggel is rendelkezik, ez azonban csak helyenként érzékelhető a könyvtári munka szakszerűségén. A könyvtárat többnyire óráközi szünetekben és néhány órában tanítás után működtetik. Baj van a frissen végzett tanítók, tanárok könyv- és könyvtárhasználati igényességével is.

A kétcsatornás ellátás másik pólusa a *B típusú városi könyvtár gyermekkönyvtára*, mely az Esterházy-kastélyban működik. 1960-ban az elsők között alakult önálló részleggé, 70 négyzetméteren, 1 főfoglalkozású könyvtárossal. 1963-ban kapott új berendezést. Működési feltételei azóta nem változtak, csupán még egy négyórás munkaerővel bővült az ellátás. 14 ezer kötet könyvvel, 18-féle folyóirattal, zenehallgatási lehetőséggel várja a gyerekeket. Az iskolás gyerekek 24 %-a, 1044 tanuló iratkozott be a múlt évben, bizony, lehetnének többen is! Ők azonban rendszeres könyvtárhasználók, átlagban évi tizenháromszor látogatják a könyvtárat és 24 könyvet kölcsönöznek ki. Sajnos egyre nehezebb megfelelő friss irodalommal kínálni őket. Évente csökken a beszerzési keret, míg a gyermekkönyvek ára jelentősen emelkedik. A könyvtár éves 400 000 forint beszerzési keretéből mindössze 27 000 forintot költöttek el az elmúlt évben a gyermekkönyvtárra, noha az összes olvasó egyharmada gyere-

rek. Ennek fő oka, hogy az új médiák (lemez, video) iránt is nagy a kereslet, fedezet azonban ezek beszerzésére nincs, így többek között a gyermekkönyvtár lehetőségeiből csipnek le. Így aztán az elhasználódott, kevés újat tartalmazó állomány, a régi, előregedett berendezések miatt szomorú, szürke, megfáradt a gyermekkönyvtár összbenyomása. Ennek ellenére a könyvtárosok mindent elkövetnek, hogy a betérők jól érezzék magukat, megtalálják, amit keresnek. Az elmúlt évben 116 csoportos foglalkozást tartottak, ebből 54-et napköziseknek, 43 iskolai óra volt, 4 szakköri, 15 pedig „valódi” gyermekkönyvtári. Ma már ritka, hogy informális csoportokat össze lehessen szedni sajátos gyermekkönyvtári foglalkozásokra, ezért a könyvtáros a napközis, és más csoportos osztálylátogatásokat használja fel, hogy színes, az iskolai órától eltérő jellegű foglalkozással töltsse ki. Nagy az ellentmondás a gyerekek egész napos elfoglaltsága, leterheltsége és a sok csellengő, kulcsos gyerek programtalansága között. A könyvtáros év közben vers- és mesemondó versenyt, báb foglalkozásokat, papírhajtogatást, vetélkedőket, olvasópályázatokat szervez a gyerekeknek. Nyáron rendszeres látogatói a központi napközis tábor gyerekei. Második éve saját tábort is szervez 30 gyerekek: ismerkednek a város és környéke történelmével, néprajzával, régi mesterségekkel, járják a temetőket, felkeresik a műemlék-helyeket.

Előnyben a középiskolások

Pápán 3480 tanuló jár a *középfokú oktatási intézményekbe*, kb. a fele gimnáziumba és szak-középiskolába, másik fele szakmát tanul. Sok közülük a bejáró vagy kollégista. Ez meghatározza életmódjukat, időgazdálkodásukat, lehetőségeiket. Olvasási szokásaikban, könyvtárhasználati ismereteik terén felkészültségük nagyon különböző. Felzárkóztatásukra, kiegyenlítésre nagyon kevés az esély a középiskolai években. Az esetenkénti könyvtári órák, az alkalmi könyvtárlátogatások nem elegendők a szokások, készségek alakításához, és az egyéni könyvtárhasználat is csökken, különösen a szakmunkástanulók esetében. Előnyösebb helyzetben vannak a gimnazisták és a szak-középiskolások. Szerencsére ma már nemigen lehet megkerülniük az iskola elvégzéséhez a könyvtár látogatását. Mindegyik iskolában önálló helyiségben működik a könyvtár, bár a

zsúfoltság itt is jellemző. A Türr István Gimnáziumban – amely bencés középiskola volt, és ma óvónői szakközépiskola is – 70 négyzetméteren 15 ezer kötet könyv, a Petőfiben – amely a református gimnázium utóda és egészségügyi szakközépiskola is – 45 négyzetméteren 20 ezer kötet könyv áll a tanulók és tanárok rendelkezésére, mindkét helyen gazdag kézikönyvtárral. Noha főfoglalkozású könyvtárossal működnek, nagyon kicsi a kihasználtságuk. A Türrben egész délelőtt órarend szerint tanítanak a könyvtárban, akkora a tanteremhiány. Így a könyvtár csak az óráközi szünetekben és tanítás után töltheti be könyvtári funkcióit. Könyvtári órákra, foglalkozásokra így alig nyílik lehetőség. A tanulóknak szánt folyóiratokat a térképtárban helyezték el, mert ott inkább hozzáférhetőek. A Petőfi könyvtárban mindössze 10 ülőhely van, amely így inkább jegyzetelésre alkalmas, mint osztály fogadására. A könyvtáros egyébként is gyesen van, harmadik éve helyettes látja el a legszükségesebb feladatokat, aki azt is soknak találja, hogy a szünetekben ki kell nyitnia és az új könyveket be kell leltároznia. A Közgazdasági Szakközépiskolában 11 ezer kötet könyv, a Mezőgazdasági Szakközépiskola és Szakmunkásképző iskolában 7 ezer kötet várja a tanulókat, önálló könyvtárhelyiségben, függetlenített könyvtárossal. Az itteni diákok programja talán még zsúfoltabb, így csupán a legszükségesebb esetekben mennek könyvtárba, elsősorban a saját iskolai könyvtárukba.

A vázolt körülmények ellenére a középiskolások ritkán látogatják csoportosan a városi könyvtárat. Leginkább első osztályos korukban kíséri el őket az iskolai könyvtáros egy alkalommal, aztán rájuk bizzák, hogy a kapott feladatokat hol és hogyan oldják meg. A városi könyvtárban 87 ezer kötet könyv, 237-féle folyóirat, ötezer egyéb dokumentum van, melyekhez heti 41 órában lehet hozzáférni. A gimnazisták fele iratkozott be, a kölcsönzésen kívül segítséget kapnak a tanulmányi versenyekhez, irodalomjegyzéket állítanak össze nekik kérésre, könyvtárközi kölcsönzéssel segítik a speciális érdeklődésük kéréseit. Gazdag a kézikönyvtár, mely az elmúlt évben restaurált olvasóteremben (volt kápolna) igazán szép és kényelmes munkalehetőséget nyújt. Legjobb a könyvtár kapcsolata az óvónőképzősökkel, ők itt olvassák a gyermekirodalmat, itt készülnek a foglalkozásokra, melyhez a gyermekkönyvtárostól kapnak segítséget. Néha ők is tartanak a könyvtár kis olvasóinak hasonló-

kat. A könyvtárban előadásokat, irodalmi esteket szerveznek (*Fekete Gyula, Kiszely Zoltán, Benda Kálmán, Németh G. Béla*, stb.), ezek látogatói között is sok a középiskolás. Teljes egészében hiányzik azonban a könyv- és könyvtárhasználatot célzó csoportos foglalkozás a korosztály számára. Évi három-négy alkalommal az irodalmi fakultációsok látogatják meg őket foglalkozás céljából. A saját indíttatásra betérőket tehát készségesen ellátják a könyvtárban, de nemigen tesznek erőfeszítést, nem fejtenek ki propagandát a rendszeres kapcsolat és foglalkozások érdekében.

A városban mintegy 1800 *szakmunkástanuló* van, közülük 1150 az Acsády Ignác Ipari Szakmunkásképző Iskola látogatója. Korszerű, új iskolájukban 72 négyzetméter jutott a könyvtárnak, a kollégiumi szárnyban. 15 ezer kötet könyvük van, évi 20 000 forintért vásárolhatnak, melyből kb. 200 új könyvet tudnak beszerezni (a kézikönyvek és a szakmai könyvek ára különlegesen magas!). Kézikönyvtára gazdag, folyóirat-állományában az általános műveltséget gazdagító folyóiratok is megtalálhatók a szakmaiak mellett. Statisztikájuk szerint 4,4 kötet könyvet kölcsönöznek a tanulók évente, s ez sajnos mással sem egészül ki, mert a városi könyvtárba mindössze 80 szakmunkástanuló iratkozott be. A szakképzett, főfoglalkozású könyvtáros 5 napon át összesen 26 órában tart nyitva, s mindig vannak a könyvtárban. A múlt évben 43 csoportos foglalkozást tartott, köztük könyvtár-, illetve kézikönyvtár-használati bemutatókat, egy-egy alkalommal a szakmához kapcsolódó könyvekkel ismerkedtek. A könyvtáros személyes kapcsolata jó a városi könyvtárral, de sem elsős, sem felsős, végzős korukban nem viszi olvasóit hozzájuk.

A fiatalok könyvtári ellátásában ma is jelentős szerepe van a *Református Egyházkerület Nagykönyvtárának*. Nemcsak régi és ritka könyveivel kelt érdeklődést körükben, hanem iskolai dolgozatokhoz, különféle pályázatokhoz is segítséget kapnak a 150 ezer kötetes könyvtártól. Különösen népszerű a gazdag kézikönyvtár és a pápai különgyűjtemény, a *Papensia*. A könyvtár, amely méltatlan, nagyon zsúfolt körülmények között működik, használóinak 20%-a diák, ez évi 200 látogatást jelent. A megyei könyvtár évkönyvében tanulmányban észrevételezték a református könyvtár könyvtárosai, hogy sem a középiskolások, sem a főiskolások nem rendelkeznek a legalapvetőbb könyvtárhasználati ismeretekkel sem, nincsenek tisztában a kutatás, a jegyzetelés

szabályaival. Aki ide betér, azzal türelmesen foglalkoznak, hozzásegítik őket feladatuk megoldásához és könyvtárhasználati hiányosságai pótlásához. Segítőkészségük és a könyvtári légkör megfogja a diákokat.

*

Ez a pápai helyzetkép. Bizonyára lesznek, akik sötétebbnek fogják találni, mint amire számítottak. Szerencsére én is tudnék megélni több megelégedettségre okot adó példát mondani (néhány veszprémi iskolát, a zirci vagy veszprémi szakmunkásképző könyvtárát, az ajkai iskolai ellátást vagy a tapolcai gyermekkönyvtár színes, rendszeres munkáját), mégis úgy érzem, hogy a pápai kép az általános, a tipikus – nemcsak a mi megyénkben. Ha nem beszélünk e problémákról, mindig a kivételek, a jó példák lebegnek szemünk előtt. Ugyanakkor sehol sem olyan nagy a távolság a kinyilatkoztatott szükségletek, normatívák és a valóságos helyzet között, mint a gyermekek ellátásában. Sehol annyi jó szándékú könyvtárosi igyekezet, akarat nem marad hatástalan, mint épp e területen. S ebben az „életközösségben” találkozunk a legnagyobb igénytelenséggel is. Be kell látnunk, be kell vallanunk, hogy nagyon sok gyerek marad érintetlen mindenféle könyvtári hatástól, s az alkalmi könyvtárlátogatások, foglalkozások nem eredményeznek könyvtárhasználati jártasságot, készséget.

Akkor miben bízhatunk? Talán abban, hogy az oktatás szükségessége tartalmi és módszerbeli

változásai nélkülözhetetlenné teszik a tisztességes könyvtárakat, és igénylik a könyvtáros pedagógiai munkáját. Másrészt, hogy nemcsak a mi kötelességünk megoldani a gondokat, előteremteni a szükséges feltételeket, hanem az iskolavezetés, a városi könyvtárigazgatók, s a fenntartók feladata is. „Minden más könyvtár (közművelődési, egyetemi, szak-) alapvető érdeke, hogy már a kötelező alapoktatás alakítsa ki minden állampolgár alapvető könyvtárhasználati, tájékoztatási készségét. Ebben a felismerésben a »könyvtárügy egysége« immár nemcsak a gyűjtemények, az adatbázisok megosztott, de egységes rendszerét jelenti, hanem a *könyvtárhasználók képzésének folyamatos egységét* is, amelyben az alsó és a középfokú iskolai intézmények – hadd tegyem hozzá, hogy a gyermekkönyvtárak is! – adják meg az alapokat... mert amit ők tesznek, tehetnek, az később már pótolhatatlan, de ha megvan, akkor hatalmasan kamatozik.” (Fogarassy Miklós: Új minisztériumi útmutató és az iskolai könyvtárak. *Könyvtáros*, 1988/1. sz.).

Ennek a rendszernek, rendszerességnek sajnos ma csak ritka példáit látjuk. A kétszatomnás (iskolai és közművelődési) ellátásban, valamint az egymásra épülő iskolatípusokban egyaránt jobban kell érvényesítenünk törekvéseink közös irányát, a feladatok megosztását és a módszerek különbözőségeit, érzelmekre is ható gazdag variánsait. Van tehát mindenkinek ten-nivalója, amely nem kerülhető meg, csak elodázható. Minél továbbra, annál súlyosabb következményekkel jár.

Balogh Ferencné

NEKTÁR: Nemzeti könyvtári átfogó információs rendszer

Elsőként adhatok hírt arról, hogy az Országos Széchényi Könyvtár ez évben végre birtokba vehette azokat a számítástechnikai eszközöket – hardvert és szoftvert egyaránt –, amelyekkel – ha jól él a bennük rejlő képességekkel – néhány év alatt kiépítheti azt a rendszert, amelyet *NEKTÁR*-ként jelöltünk meg az előadás címében. A *NEKTÁR* név keresztapja Vajda Erik volt, ezt köszönjük neki, márcsak azért is, mert úgy gondoljuk, hogy a nektár szó első hallásra mindenkiben kellemes érzéseket kelt; van aki az antik istenek italára,

van aki virágporra, virágmézre és egyéb finomságokra gondol. Vajha ez a *NEKTÁR*nak keresztelt rendszer hasonlóan kellemes érzéseket keltene majd a jövőben alkalmazóiban és a szolgáltatásokat felhasználókban egyaránt! A *NEKTÁR* nemcsak azzal az értelemmel bír, amiről az előbb néhány szót ejtettem, hanem mint mozaikszó, jelentését feloldva, *NEMzeti KönyvTári Átfogó információs Rendszert* takar. Ennek a rendszernek az a célja, hogy az Országos Széchényi Könyvtár alapfeladatait és lényeges központi szolgáltatásait egyetlen szá-